

Votum en groet

Ps 116 (levensliederen)

Gebed

1 Petrus 1 : 3-9

LvK 477

Jakobus 1 : 1-8

Beproeving als rijpingsproces

Ps 107 : 13

Verkondiging

Opw 687 *Heer wijs mij uw weg*

Gebed

Geloofsbelijdenis

Gez 119 : 3,4,5

Collecte

LvK 483

Gemeente van onze Heer Christus, mijn broeder en mijn zuster,

Ziel van het graan

Het moet u tot grote blijdschap stemmen als je allerlei beproevingen ondergaat..! En daar moet ik blij mee zijn? Met tegenslagen en zware beproevingen? Hoe kan Jakobus dit met droge ogen beweren? Is hij wel goed wijs?

Precies die moeite had die boer in de Chinese parabel. Het verhaal dat ik vertelde kwam afgelopen week op Youtube (www.youtube.com/watch?v=JeC7STP5VPI), met de nodige reacties. De boer klopt bij God aan en stelt dat hij een betere aarde kan maken zonder moeite en tegenslagen. God geeft de boer een jaar om zijn kunsten te vertonen. Meteen schaft de boer de wind en het onweer af. Hij zet de zon aan als hij zon nodig acht. En hij laat het regenen als er water nodig is. De waterkraan gaat open. Het koren schiet de lucht in, de velden staan er prachtig bij. Bij het oogsten ontdekt hij dat er geen graankorrels in de halmen zitten. 'Doordat de uitdaging ontbrak, doordat er geen strijd geleverd werd, alles gladjes verliep, alles vermeden hebt dat risico kon geven of kwaad zou kunnen. Daardoor geen kracht in het graan, niet weerbaar. *Stormen zijn nodig, donder en bliksem... Ze schudden de ziel van het graan wakker*'.

Wegwijs in beproeving als rijpingsproces

In het kader van vervolging

Hij valt wel met de deur in huis Jakobus... maar zeker niet voor degenen aan wie hij de brief schrijft. Het is een van de oudste brieven. En deze is geschreven aan joodse christenen die in de verstrooiing zijn terechtgekomen. In de tijd kort na de dood van Stefanus. Mensen op de vlucht dus voor vervolgingen. Te denken valt aan de gebieden van het huidige Syrie.. Ze leefden onder grote sociale. Rijke werkgevers hielden hun loon in. In sommige gevallen werden ze voor de rechtbank gedaagd. Deze christenen moesten in een vaak volslagen heidense omgeving als enkelingen aan hun geloof vasthouden. Het blijft een van de grote raadsels, dat mensen die juist christen zijn geworden, het zo zwaar krijgen te verduren. Welke wijsheid van God valt daarin te ontdekken? De ziel van het graan wakker schudden?

Jakobus zegt niet dat ze blij moeten zijn mét al die moeiten. Alsof ze het fijn moeten vinden om lijden te ondergaan. Niet: wees blij met de beproevingen, maar *in* de beproevingen. De belasting zelf is niet vreugdevol. Hij wuift ook niet weg dat het met pijn en moeite gepaard gaat. Alleen wil hij hen voorhouden dat ze het niet los van God moeten zien. Die vreugde zit niet in het lijden zelf, maar hierin dat God er wel iets mee kan. De ruimte om het verdriet en de moeite te beleven wordt niet verdrongen. Wonden die eenmaal geslagen zijn blijven trekken. Maar Jakobus vraagt ook aandacht voor de vreugde dat je God kent die er zelfs goed mee kan laten uitwerken. Zo is het vaker gegaan in Gods geschiedenis. Als mensen kwaad overkwam, dat God dat kan hanteren.

Leg de woorden van Jakobus eens naast die van de Heer Jezus. Dan valt op hoezeer de woorden van zijn broer erin doorklinken. Gelukkig, die treuren, want ze zullen vertroost worden; gelukkig de vervolgdten omwille van de gerechtigheid, gelukkig ben je, wanneer men kwaad van je spreekt om Mijnentwil etc.!

Het deed mij denken aan wat journalist Aad Kamsteeg (**afb.**) doorgeeft van iemand die tijdens een geloofscrisis met ruim 700 christenen had gesproken. Het raakte de twijfelaar dat deze christenen ondanks al hun moeite getuigden van hun vreugde in geloof. Hoe is dat in de wereld mogelijk? Vrede en geluk uitstralen in zulke moeilijke omstandigheden. Een geluk dat boven al het andere geluk uitstijgt. Christenen konden vreugde van geloof laten zien dwars door vervolging heen. Een van die vervolgdten spreekt zijn verleden als 'in de gevangenis de beste tijd met God.' Wat mij bijzonder trof was de volgende uitspraak van een van de vervolgdten: *God laat ons lijden om jullie, westerse christenen, te leren wat radicaal geloven is.*

Petrus heeft het in zijn brief ook over beproevingen en over een onuitsprekelijke vreugde. Waar niemand aan kan tippen, dan zij die met Christus verbonden zijn. Alleen wanneer je op deze manier naar je moeiten en lasten kijkt, is er ook reden je te verheugen! God verdiept zijn relatie met je. Alleen dat is iets om blij mee te zijn.

Tegen de verdrukking in

Betekent dit soms dat wij in het westen moeten verlangen naar vervolgingen om een beter christen te kunnen worden? Je zou het haast gaan denken. Toen die vraag gesteld werd aan Samuel Lamb (in 2013 overleden) die veel gevangen heeft gezeten, antwoordde hij: nee dat niet, bidt maar om *discipline*. Volhouden: *uithoudingsvermogen, doorzettingsvermogen kweken*. Standvastig blijven. Een goede conditie ontwikkelen, niet alleen lichamelijk, maar vooral in geestelijke zin.

Waarmee word jij belast? Of waarin ben je ooit zwaar belast? Wat de ander te dragen heeft, lijkt soms zo dragelijk, totdat je zelf iets krijgt opgelegd. Fysieke belasting, ziekte, chronische pijn, werkdruk als je wordt tegengewerkt, een of andere beperking of handicap. Of mentale belasting, afkomstig uit het verleden of opgedaan in het heden, verstoorde relaties, onthechting en rouw. Het kan zwaar zijn, pijnlijk, moeitevol, moeilijk te dragen te verdragen.

Maar betreft u dat belast zijn ook op God. Of staat Hij er buiten? En gaat u er alleen onder gebukt? Ziet u Hem er ook achter? En dan bedoel ik ook zijn uitnodiging: kom tot mij die vermoeid en belast zijn. Maar niet alleen alsof het puur te doen zou zijn om ontlast te worden. Hebben we ook aandacht voor belasting als beproeving. Een pijnlijke test!?

Wanneer je geloof op de proef wordt gesteld.. Jakobus gebruikt voor beproeving een beeld uit de metaalindustrie. Om edele metalen te krijgen moet je het ruwe materiaal omsmelten (**afb.**). Als in een smeltkroes een goudklomp wordt verhit, komen de onzuivere elementen op den duur bovendrijven. Het goud kan de vuurproef doorstaan. Zo kunnen er ook onzuiverheden schuilen in ons geloof (onze beelden van God). Die komen er pas uit als het wordt beproefd. Wat die onzuivere elementen zijn? Alles wat ons vertrouwen in God hindert en belemmert. Verkeerde bijmengsels: ontevredenheid, boosheid, woede, pessimisme, gemopper, verbittering, zelfrechtvaardiging; maar ook vertrouwen op andere grootheden, of godheden, op je positie, op je populariteit. We kunnen bevestiging zoeken bij anderen, houvast in relaties. Op zich is daar niets mis mee, maar het kan onzuiver worden als deze los van God komen te staan. Door beproevingen komen allerlei onzuivere elementen bovendrijven, en wordt duidelijk waar je ten diepste je houvast zoekt. Vuurvast.

God kan je beproeven om je zuiver op Hem te laten vertrouwen. Er is een vuurproef nodig om dat geloof uit te zuiveren, een louteringsproces. Dat is in de meeste gevallen niet leuk of lijn, soms uiterst pijnlijk.

U weet dat wanneer geloof wordt beproefd, dit leidt tot standvastigheid. Jakobus koppelt het direct aan hun ervaring. U weet zelf bij ondervinding dat beproefd geloof het langer volhoudt. God werkt erdoor aan je uithoudingsvermogen. Jullie weten het, maar het mag nog verder doorwerken en tot je doordringen.

Die volharding mag daadwerkelijk blijken, zodat je volkomen en onberispelijk bent en in niets te kort schiet. Is dat geen perfectionisme? Bedoelt Jakobus te sturen in de richting van een perfect ideaal. Vast niet! Verderop in zijn brief ontkent hij juist dat we die perfectie kunnen bereiken (Wie nooit struikelt in het spreken is een volmaakt man...). Met het onberispelijk doelt Jakobus op een goede gezondheid, in een goede conditie verkerend. Het beeld verandert hier van metaal naar de natuur. Hij heeft het oog op groeien en rijpen. En het volkomene heeft de betekenis van compleet, afgerond, volgroeid. Het is niet onafgewerkt, maar het draagt vrucht. Het zijn woorden die allemaal wijzen op een geestelijke gezondheid en rijpheid.

'als ik geen vervolging had gehad, zou ik niet de volwassen christen zijn die ik vandaag ben. Het goede dat God aan mij deed, is meer dan het kwaad dat mensen mij aandeden'

Met wijsheid van boven

Fijn als je dit allemaal zo ziet. Maar hoe kom ik zover dat ik het in moeilijke omstandigheden ook zo ga zien en beleven? Het hangt er maar vanaf of je er ook zo tegen aan kunt kijken! Dan ontbreekt het ons aan inzicht. Ook met betrekking tot Gods leiding in ons leven. Wij begrijpen maar weinig van Gods bedoelingen met beproevingen die over ons komen. Meestal weet je niet waarom je van alles doormaakt en meemaakt. En is het de vraag of je daar ooit helemaal achter komt.

Jakobus is ook nog niet uitgepraat. Hij weet hoe zwaar Gods kinderen het kunnen hebben. Wanneer je zwaar belast wordt en in de moeite belandt, dan weet je soms niet meer goed te onderscheiden. Je ziet alleen je gemis, je moeite staat levensgroot voor je; en voor je gevoel groeit het ook boven je hoofd. Je blijft haken in je verdriet en loopt erin vast. Of je gaat jezelf beklagen. Wij raken zo makkelijk bijziend in de moeite. Wij zijn kortzichtig. Of we worden verblind. Wij kunnen meestal in zo'n periode de moeite alleen maar als verlies zien, omdat het pijn doet en leed berokkent. Wie heeft hier wat aan? Welke winst levert dit op voor mijn geloof? Hoe kom ik hier verder mee?

Op zulke moeilijke momenten heb je behoefte aan wijsheid van boven. Dat is het eerste waar Jakobus op wijst. Niet aan geleerdheid van mensen die het allemaal zo goed weten. En met verklaringen komen. Hoe goed het ook is met anderen te praten, wanneer je leed te verduren hebt. Maar een wijsheid van een andere orde. De wijsheid die Jakobus hier bedoelt gaat dieper. Wijsheid als inzicht hoe je zelf moet handelen, en waar je al dan niet goed aan doet. En welke houding je aanneemt. Die onderscheidt waar het op aankomt. Die wijsheid, heb je het meeste nodig. En daar ontbreekt het ons aan, vooral op zulke moeilijke momenten. We schieten er sowieso in te kort. Want wij hebben lang niet altijd *het inzicht, het doorzicht, laat staan het overzicht*. Wij kunnen er niet over heen zien. Wijsheid is nodig om de dingen in hun juist proportie en perspectief te zien. De wijsheid die we nodig hebben is: volledig met God rekening houden, en helemaal op Hem rekenen. Wij hebben niet de wijsheid in pacht. Maar Hij wel!

Heel veel blijft onverklaarbaar! Dat vraagt God ook niet. Toen Job God vragen stelde, kreeg Job zelf vragen over zijn schepping. Onbegrijpelijk... geen wijsheid die alles begrijpt en verklaring te biedt. Maar een wijsheid die ontzag heeft voor God. Die niet afgaat op eigen wijsheid en eigenzinnigheid. Maar die dag voor dag, stap voor stap bij God te rade gaat. En die zijn hart ook lucht bij Hem.

Deze wijsheid staat haaks op de dwaasheid. Dwaasheid is per definitie kortzichtig. Ik wil het nu, gelijk, kan niet wachten. Het moet nu veranderen. Ik wil het anders. Het moet opgelost. Ik wil het niet verdragen, ik kan het niet, ik wil het niet. Wanneer je het niet meer ziet, en dat is menselijkerwijs goed voor te stellen! Op zo'n moment moet je het hoger op zoeken. Zo hoog mogelijk. Zoek de troon van God op. Bidt om wijsheid. Je hebt wijsheid nodig om de beproevingen te doorstaan. *Hij wijst je de weg, en maakt je wegwijs om de beproeving te doorstaan.*

Bidt God erom. Vooral wanneer je er zelf geen zicht op hebt. In het schenken van deze wijsheid is de Heer uiterst royaal. Hij schenkt ruimhartig. Zonder voorbehoud te maken: oprecht en rechtuit. *Zonder bijbedoelingen*. God schenkt zonder een slag om de arm te houden. Wij mensen hebben nogal eens onze bijgedachten, en bij bedoelingen. Maar de Heer niet. Hij geeft met heel zijn hart. Want wie zijn hart er niet in geeft, houdt eigenlijk nog iets achter. Maar de Heer geeft zonder terughoudendheid. Bij de Heer komt wat Hij geeft recht uit zijn hart.

Wie om wijsheid vraagt zal gegeven worden! De Heer schenkt ook *zonder verwijten*. Zoals wij kunnen doen: ben je daar al weer, ik heb je al zoveel geholpen, red nu je zelf maar eens. Of: eigen schuld dat je zo in de moeilijkheden zit, dat had iedereen kunnen zien aankomen. Moet Ik je nu weer uit de brand helpen!? In feite zijn dat pogingen om van het geven af te komen. Het gaat niet van harte. Als de Heer helpt, doet Hij dat ronduit en ruimschoots. Zonder je te verwijten dat je zo eindeloos lang bezig bent geweest de zaak in de poeier te draaien door je besluiteloosheid. God geeft met heel zijn hart. Hij wordt nooit moe om te geven. Hij zal het nooit lastig vinden als zijn kinderen om wijsheid bidden.

Bidden om wijsheid komt overeen met gericht zijn op de Wijsheid, Jezus Christus die ons tot wijsheid is geworden. Die als geen ander weet wat lijden is. En die als geen ander heeft laten zien dat de kracht zich openbaart in zwakheid. Bidden om wijsheid is tegelijk: vragen om de Heilige Geest, die als Trooster is gegeven. De Geest van Christus. Hij is ons geschonken als WIJSHEID..(1 Kor 1:30) *Door hem bent u een met Christus Jezus, die dankzij God onze wijsheid is geworden*

In groeiend vertrouwen

Wie twijfelt moet nergens op rekenen... Want je bent als een golf in zee, heen en weer geslingerd tot en met. Aarzelend en onberekenbaar bij alles wat hij doet. Wat is dat nu weer van Jakobus. Wat is hij scherp en zwart wit!

Vooropgesteld, hij heeft het niet over geloofstwijfels in het algemeen. De twijfel waar Jakobus op doelt is iets anders dan gevoelens van onzekerheid hebben. Twijfel van gevoel. Of twijfel van verstand om God te willen begrijpen. Dan nog eerder twijfel van wil: wil ik God eigenlijk wel... Dat zijn aanvechtingen die iedereen kent (of hij onderdrukt die). Dit soort twijfels kun je voor God uitspreken, terwijl je uitroept: Heer, ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp. De twijfels die Jakobus bedoelt passen niet bij zo'n uitroep van vertwijfeling.

Jakobus heeft het letterlijk over mensen die twee-zielig zijn. *Ze leiden een dubbelleven!* Het gaat hier om mensen die bewust én ja én nee tegen God zeggen. Bewust vragen en tegelijk even bewust niet vertrouwen. Mensen die voortdurend op twee gedachten hinken, en daar hun levenshouding van hebben gemaakt. Ze hebben geen houvast, omdat ze van de ene stemming in de andere vallen. Er zit geen lijn meer in hun doen en laten. Ze geven hun hart niet, ze geven zich niet over. Innerlijk verdeeld als ze zijn. Een gespleten persoonlijkheid hebben. Met een been in de wereld, met een been in Gods koninkrijk. Niet helemaal in de wereld staan, daar weet je teveel voor. Ook niet in het koninkrijk staan, daarvoor trekt de wereld weer teveel. Een zwischenmensch, een tussen mens. Je leeft er tussen in, of wilt aan beiden vasthouden.

Dan is het nodig dat je vertrouwen leert ontwikkelen. Dat gaat ook niet zomaar. En heb je niet van jezelf. Vertrouwen moet groeien gaandeweg. Jezelf leren toevertrouwen. Daarom moeten we die uitspraak over de twijfel niet puur

negatief benaderen. Maar eerder positief. Want Jakobus wil met alle geweld ons wegroepen bij twijfels die vanwege de dubbelhartigheid het geloof verlammen. Hij wil de vreugde laten doorstralen van de God die met genoeg geeft aan wie Hem vragen, zonder voorbehoud, zonder enig verwijt. Hij is de God die barmhartig is tegenover hen die twijfelen.

Maar voor alles is Hij de Schepper die de Wijsheid zelf in pacht heeft. Job wordt later door Jakobus genoemd... God heeft nooit uitlegd over het hoe en wat van zijn zware beproeving, en zeker niet het waarom, hoe en wat en waarom. Hij heeft geleden als een rechtvaardigde. Wijsheid van de Schepper had Hij nodig om het inzicht, overzicht en doorzicht te krijgen. Hij mocht aan zijn recht vasthouden maar niet ten koste van alles. Uiteindelijk zei Job: nu heb ik God anders leren kennen, eerder had ik slechts over u gehoord, maar nu heb ik met eigen ogen u aanschouwd. Maar te groot voor mij om te bevatten!

Als een palm.. (afb)

Wat gebeurt als je een zware steen legt op de kroon van een jonge palmboom? Die vreemde gewoonte hebben ze in Arabië. Een behoorlijke kei wordt boven op een palmboomje gelegd. Je zou zeggen, dat hindert de boom in de groei. En toch groeit die tegen de verdrukking in. De wortels slaan dieper uit. Bij een palm is de gezondheid van zijn wortelgestel cruciaal voor zijn groei. Zo wordt de palm gedwongen om alle energie eerst naar beneden te kanaliseren. De diepte in tot het grondwater om daar zo sterk te worden dat de stenen kunnen worden verschoven. Als de wortels gerijpt zijn, de steen weg, zodat de palm ook boven de grond kan groeien. Geen hoogte onder diepgang. De stam steviger en ranker om het geweld van de storm te doorstaan. Groei tegen de verdrukking in. De stam van de boom wordt sterker. Het hout harder. En de vruchten rijper, beter van smaak.